

Володимир ГРИНЮК,

доцент кафедри правосуддя

Київського національного університету імені Тараса Шевченка,

кандидат юридичних наук

СТАНОВЛЕННЯ ТА ЕВОЛЮЦІЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ СУДДІ У ПРАВОВІЙ ДОКТРИНІ І ПРАКТИЦІ

Ключові слова: незалежність судді; кримінальний процес; відправлення правосуддя.

Незалежний суд є одним із головних чинників правової держави, яка розбудовується в Україні. Проте на сьогодні судова система нашої держави ще не відповідає європейським стандартам і становить об'єкт справедливої критики як зарубіжних, так і вітчизняних фахівців. Тому нині надзвичайно актуальним є питання забезпечення незалежності суддів на етапі реформування кримінальної юстиції України. Для його вирішення важливо передусім вивчити генезис незалежності судді у правовій доктрині та світовій юридичній практиці минулих століть.

Проблеми еволюції незалежності судді на різних етапах розвитку цього інституту досліджено у працях М.М. Розіна, І.Я. Фойницького, С.І. Случевського, І.В. Гессена, В.Т. Маляренка, В.А. Дядиченка, Є.В. Васильовського, М.В. Духовського, С.В. Познишева, А.Ф. Коні, Н.П. Сизої. Однак вказані та інші автори розглядали лише окремі періоди розбудови зазначеного інституту.

Мета цієї статті полягає у висвітленні проблемних питань становлення інституту незалежності судді в різних правових системах, зокрема й вітчизняному праві та практиці до початку ХХ століття, а також визначення його основних етапів.

Незалежність судді у кримінальному процесі виходить з вищих інтересів суспільства. Кримінально-процесуальне право, його поняття містять предмет регулювання, зокрема: правову діяльність кримінального суду, призначенням якого є відправлення правосуддя. Ідея правосуддя визначає зміст судової влади та положення про постановлення справедливого вироку. Організація і діяльність судової влади, реалізація її основної функції – правосуддя – формувалися протягом усього

часу розвитку суспільства. Функція судового вирішення спору – одна зі стародавніх форм забезпечення владних повноважень.

При виникненні державного устрою правосуддя стає носієм судової влади, яка є втіленням справедливості. У стародавні часи правосуддя здійснювалося від імені фараона, васала, короля. Потребу людини у захисті своїх прав було закріплено в правилах, законах, звичаях.

У становленні кримінальної юстиції можна визначити три періоди: варварський, феодальний, монархічний. Перший період (розбудова юстиції) формувався на початкових етапах суспільних відносин. Правосуддя здійснювалося авторитетною в суспільстві особою, яка не постановляла і не виконувала рішення; їх виконувала бопі homines. Постраждала особа обвинувачувала злочинця у злочині, а той захищався від обвинувачення. Процедура судового процесу на цих стадіях передбачала змагальні елементи. Обвинувачений свою невинуватість мав право закріпити присягою.

У другий період – феодальний, враховуючи особливості політичного устрою держави, юстиція мала патримоніальні ознаки. Феодал постановляв вирок, король мав свій суд, суспільство отримувало право судити за вчинення злочину. Судити отримувє право також і церква. У цей період становлення юстиції розвиток відбувався повільно, а головним його фактором був поділ суду на світський та духовний. Боротьба королівської влади з феодалами сприяла тому, що юстиція склалася як єдина централізована система. Було встановлено доктрину, що правосуддя – це влада короля.

Духовні суди *judicium ecclesiasticum* були створені для здійснення нагляду за поведінкою

громадян, але гласність проведення процедури духовної сповіді не відповідала засадам духовенства. Тому суд проводився таємно. Взагалі духовні суди мали дисциплінарний характер. Судді під час процесу здійснювали лише формальні процедури. Суддя приймав рішення стосовно каяття грішників. Суд відбувався таким чином, щоб спонукати грішника до каяття. Особа, стосовно якої проводилася судова процедура, повинна була покаятися, після чого «духовний отець» – суддя надавав можливість стати на новий шлях, спокутувати свою провину.

У феодальну епоху компетенція і духовного, і світського судів була майже однаковою. Якщо розглядати співвідношення між двома судами, то духовний суд був більш зразковим, ніж світський. Однак легісти, знаючи про право васала, не могли не розуміти, що королівська влада повинна боротися не лише проти феодала, а й з духовним судом та католицькою релігією. Тому король проводив судові реформи, які мали знижити суспільний елемент у діяльності суду і зробити його таємним. Таємний суд розробив теорію доказів, визначив положення проведення судової процедури та встановив новий розвиток кримінальної юстиції. Об'єднання королівського і духовного судів в один орган юстиції призвело до виникнення інквізиції, забезпечило владу королю.

Феодальний розвиток кримінальної юстиції не можна визначити як інквізиційний, але суд як каральний орган здійснював процедури за встановленими правилами. Процес мав елементи змагальності – у ньому були визначені сторони, які брали участь у дослідженні доказів. Такий суд був радше феодальним, ніж інквізиційним. Король надавав вказівки щодо вироку та судової процедури церковному суду, який не мав юридичної сили для виконання вироку. Такою силою володіли тільки король як командувач військовими підрозділами.

Враховуючи історичний розвиток кримінальної юстиції, не можемо не зазначити про особливості, які характеризували процедуру правосуддя. У кожній нації розбудова юстиції відбувалась по-різному. Тому, вивчаючи ці питання, дізнаємося, чи належить чинна форма юстиції до історичної долі нації, за якими законами вона розвивалася та удосконалювалась.

Проблема реального забезпечення незалежності суддів актуальна протягом усієї історії існування держави. На розвиток законодавства та судової системи нашої держави значною мірою впливала політична залежність України від інших

держав, передусім тих, до складу яких вона входила на різних етапах історичного розвитку. Загалом до кінця XIV століття судочинство й судоустрій в Україні на територіях, які входили до Литовського князівства, мали ті ж самі ознаки, що й судочинство княжої доби. Судова влада належала князеві, який і передавав її своїм намісникам, тіунам та іншим посадовим особам [1, 43–44; 2, 28; 3, 581–583].

Наприкінці XV століття відбувається подрібнення судової влади й розгалуження мережі судів (кожен князь мав свій суд), зокрема: великокняжі, комісарські, маршальські, гродські, земські, підкоморні суди, які так і не було відокремлено від інших державних органів. Таке становище значною мірою обмежувало можливість звернення до суду особи за захистом порушених прав.

Певний інтерес становить і судочинство доби Гетьманщини (1648–1783 роки), коли було ліквідовано стару судову систему та створено цілу низку козацьких судів – суд гетьмана, суд Ради генеральної старшини, Генеральний військовий суд, полкові та сотенні суди. Поєднання судової та адміністративної влади в особі кошового отамана спостерігаємо і в Запорозькій Січі. Сотник чи полковник були не тільки начальниками адміністрації відповідних округів (полків, сотень тощо), а й зверхниками суду тієї ж території [4, 4, 9, 16].

Характеризуючи цю епоху, зазначимо, що на її території в другій половині XVII – на початку XVIII століття діяло кілька правових джерел поряд із нормами звичаєвого права. Між цими нормативними актами існували певні суперечності, зокрема й щодо визначення статусу суду та власне суддів. Наприклад, відповідно до Литовського статуту заборонялося поєднувати адміністративні та судові функції (арт. 2 Розділ 4), а в Главі 7 такого джерела права, як «Права, за якими судиться малоросійський народ», навпаки, наголошується на засадах зосередження судової та адміністративної влади в руках козацької старшини [5, 80–81].

Ця негативна обставина суттєво знизила рівень тогочасного судочинства і, як зазначав О. Кістяківський [5, 103], судоустрій козаччини був «...судоустроєм нижчого типу в порівнянні з Литовським статутом». Таким чином, об'єднання судової й адміністративної влади характерне для всієї системи управління та судочинства доби Гетьманщини, що не відповідає принципу незалежності суддів.

Суттєвою умовою, спрямованою на забезпечення незалежності суддів, на наш погляд, є гласність судового розгляду – кожен не позбавлений

прав громадянства житель Гетьманщини міг бути присутнім на розправі (засіданні) чи навіть брати в ній активну участь [6, 380–381].

«Права...» також закріплювали принцип «Ніхто не може бути суддею у власній справі», оскільки згідно з цим актом сотник не міг судитись у сотеному суді, полковник – у полковому, тому що вони керували ними і уособлювали судову владу певної адміністративної одиниці (п. 3 арт. 1 Гл. IV). Кримінальні справи розглядалися і вирішувалися колегією, до складу якої входило кілька осіб, що сприяло прийняттю обґрунтованих і справедливих рішень та запобігало зловживанню владою окремими особами. Кримінальний процес того часу за своєю формою був змагальним, оскільки в ньому брали участь сторона обвинувачення і сторона захисту, які мали повну свободу для збору й подання до суду доказів. Обвинувачем міг виступати кожен, хто вказав на особу як підозрювану у вчиненні злочину, а також заявив своє бажання переслідувати її.

Щодо способу формування суддівського корпусу Гетьманщини зазначимо: судді обирались із людей достойних, добросовісних, грамотних, віком 25–70 років, крім німих, глухих, позбавлених розуму. Вперше обрані судді урочисто давали в присутності священика присягу в церкві перед Євангелієм [7, 106].

Сторони могли надсилати до вищих судів скарги на дії суддів, які винесли несправедливе судові рішення. Якщо мав місце факт підкупу суддів, то їх засуджували до страти, а збитки покривались за рахунок їхнього майна. За необґрунтоване обвинувачення судді скаржник сплачував штраф або до нього застосовувались тілесні покарання. Посада судді була під особливою правовою охороною. За зневагу до судді на порушника чекало не менше шести тижнів арешту, за поранення йому відтинали руку, а за вбивство – четвертували [8, 33].

Унаслідок об'єднання України з Росією в 1654 році розпочався процес проникнення, а потім дедалі більшого поширення в Україні правових норм Російської імперії. Україна внаслідок об'єднання отримала на своїй території право самостійно здійснювати правосуддя, однак змагальний процес поступово почав витіснити інквізиційний [9, 313–314].

Визначною подією не лише козаччини, а й правової історії України в цілому стало прийняття Конституції Пилипа Орлика 1710 року. У ній було зазначено, що суд мав діяти незалежно, оскільки за злочин «... не повинен карати... Гетьман з власної ініціативи та помсти, але таке правопорушен-

ня... має підлягати (розгляду) Генеральним судом, який повинен винести рішення не поблажливе і не помірне, а таке, якому кожен мусить підкорятися, як переможений законом» [10, 34].

Козацькі суди з головним апеляційним трибуналом – Генеральним судом – разом з міськими судами Магдебурзького права функціонували до судової реформи 1760–1763 років, у результаті якої утворилися земські, гродські та підкоморні суди [7, 58]. Апеляційною інстанцією для цих судів були Генеральний військовий суд і гетьман. Посади суддів були виборними і довічними. Мета такої реформи полягала у відокремленні судової влади від адміністративної та введення спеціалізації судів за родовою ознакою. У 1783 році ці суди припинили свої повноваження, а їх функції було передано повітовим судам, нижнім розправам і міським магістратам.

Доцільно розглянути питання про становлення інституту незалежності суддів, враховуючи чотири етапи у національній історії: 1) етап так званої підросійської України (до 1917 року), 2) радянського періоду (1917–1991 роки), 3) відновленої державної незалежності (1991–2006 роки), 4) етап проведення судово-правової реформи (з 2006 року – донині).

У літературі дореволюційної Росії наголошувалось: до судової реформи 1864 року кримінальний процес здебільшого будувався на інквізиційних засадах, позаяк суддя одночасно виконував функції слідчого, обвинувача та якоюсь мірою захисника [11, 16–38; 12, 36–48; 13, 3–5].

Зокрема, відповідно до Зводу законів Російської імперії 1832 року на суд покладался обов'язок схилити обвинуваченого до визнання своєї вини. Він не досліджував безпосередньо докази. На підставі показань, одержаних слідством, суд виносив вирок, а самих свідків він не бачив і не допитував [14, 16]. Низький рівень загальної освіти суддів, не кажучи про юридичну, став наслідком того, що правосуддя фактично здійснювали канцелярські чиновники та секретарі [15, 15–16].

Не було на той час і поняття гарантій «незалежності суддів», хоча робилися спроби введення норм, які сприяли б їх неупередженості. Наприклад, запровадження інституту відводу суддів, які згадувалися в деяких актах російського кримінального судочинства ще у першій половині XVII століття [16, 37].

Проте, як зазначає А. Леонтьєв, до реформи 1864 року про реальну дію принципу незалежності суддів не може йтися, оскільки сама природа інкві-

зиційного процесу, його основні ознаки свідчать про слабкість судової влади та зосередження її в руках адміністрації [17, 19].

Започаткована 1864 року судова реформа стала значним кроком на шляху відокремлення судової влади від адміністративної та виділення її в самостійну гілку, яка належала переважно судовим установам. Така докорінна зміна в системі судочинства стала поштовхом для розвитку юридичної науки.

Відомі на той час правознавці, зокрема, А.Ф. Коні, досліджували поняття, природу та сутність незалежності суддів у зв'язку з властивостями і ознаками судової влади в цілому [18, 42–48, 170–171, 203]. Зазначалося, що судова влада повинна здійснюватися через постійно діючі судові органи і ґрунтуватися на законі, бути незалежною від інших гілок влади, поширюватись на всіх громадян, забезпечуючи свободу особистості.

Поєднання в одному органі адміністративних та судових функцій вважалося неприпустимим, оскільки судова влада за таких обставин опинялася в підлеглому становищі, що є порушенням незалежності. Деякі правознавці заперечували теорію Монтеск'є та вважали, що її треба визначати як принцип повного поділу влади [19, 87; 20, 40].

Подібна концептуальна непослідовність у визначенні таких принципів для незалежності суддів питань, як поділ влади, зумовлювалась політичними умовами царської Росії, яка на той час була абсолютною монархією, і статuti 1864 року не відсторонили від участі в здійсненні судових функцій насамперед особу імператора, який мав право видавати та скасовувати закони, що визначали судострій та судочинство; призначати та затверджувати суддів; здійснювати вищий нагляд за діяльністю судів; пом'якшувати покарання в межах, які не входять до компетенції суду; визначати підсудність та зупиняти судове слідство у кримінальних справах.

У подальшому спостерігалася дедалі чіткіша тенденція до звуження повноважень судової влади на користь адміністративної та втрати надбань судово-правової реформи 1864 року. Контрреформу проведено не одноразовим законом, а у вигляді «тимчасових заходів». Зокрема, законами від 1878 року «Про підсудність та порядок розгляду справ про державні злочини» та «Про тимчасову зміну підсудності і порядку розгляду справ по деяких злочинах» було утворено окрему, спеціальну систему судів для розгляду державних злочинів [21, 20–21]. У 1881 році ухвалено Положення «Про заходи щодо збереження державного порядку і громадського спокою», згідно з яким у місцях, де

введено надзвичайний стан, головним керуючим особам у разі порушення виданих ними постанов надавалося право вживати в адміністративному порядку санкції у виді штрафів, арештів, тримання у тюрмах до трьох місяців тощо [22, 1556–1565].

Із введенням у 1889 році судово-адміністративних установ в особі земських дільничних керівників порушувалась монополія судів щодо відправлення правосуддя. Все це зумовило порушення єдності судової системи, а в кінцевому результаті – принципу незалежності суддів.

Аналогічні процеси відбулися внаслідок прийняття Закону від 20 травня 1885 року, відповідно до якого міністр юстиції одержав значні права щодо дисциплінарного нагляду за суддями [23, 52–54], а міністерство юстиції – право здійснювати нагляд за поточною діяльністю судових місць. Закон від 12 липня 1889 року надав право міністру юстиції одноособово керувати судами у містах, міськими суддями, а також розширив повноваження міністра внутрішніх справ, якому були підвладні земські начальники в повітах [24, 343–344].

Судова реформа цього періоду характеризувалась і позитивними ознаками та здобутками. Зокрема, було зроблено спробу встановити гарантії незалежності суддів. Однією з таких гарантій мав стати порядок формування суддівського корпусу. Судді вже не тільки призначалися, а й обиралися [25, 98–100].

Виборність суддів набула відносно широкого поширення на місцевому рівні. Всі інші судді призначалися згідно з встановленою процедурою. Актуальності набуло питання належної підготовки кандидатів на суддівські посади. Зокрема, наголошувалося на необхідності підвищення їх теоретичної та практичної підготовки з метою поповнення суддівського корпусу кваліфікованими суддями [26, 42–54].

Як важлива гарантія незалежності суддів розглядалася їхня незмінність. Тимчасове відсторонення судді від посади допускалося тільки у разі віддання його до суду, а остаточне звільнення з посади було можливим не інакше як за вироком суду. Заборонялось як звільнення, так і переведення судді з одного місця в інше без його згоди.

Важливою гарантією суддівської незалежності вбачалась колегіальність під час судового розгляду справ. Хоча при розгляді не досить важливих справ доцільним вважався одноособовий розгляд справи [27, 31–32].

Гарантією незалежності суддів також вважався принцип змагальності, який передбачав рівне

становище сторін перед судом. Проте на практиці цей принцип не був поширений, оскільки права обвинуваченого зводилися до мінімуму, а процес мав розшуковий характер [11, 297].

Досить декларативним виявився у цей період принцип гласності як одна з гарантій незалежності суддів. Було запроваджено слухання при зачинених дверях деяких категорій справ, змінено підсудність суду присяжних, а також введено нові правила складання списків присяжних засідателів [28, 129–130].

Однією з умов незалежності суддів вважався інститут відводу. Проте його дія була обмеженою, оскільки несвоєчасна заява сторони про відвід з мотивів участі судді як слідчого або родинних стосунків з підсудним не передбачала скасування вироку.

Моральними чинниками незалежності суддів вважалася система стимулів – підвищення в посаді та нагороди. Відомий російський дослідник Є.В. Васьковський з цього приводу зазначав: «... надія одержати краще місце або прибавку на утримання може справляти на суддю не менш сильний вплив, ніж страх позбутися місця» [27, 28].

З метою запобігання кар'єризму пропонувалось встановлювати розмір винагороди суддям залежно від тривалості перебування їх на посаді, а не від займаної посади [29, 18–19].

В юридичній літературі науковці звертали увагу на ще одну важливу умову незалежності суддів – матеріальне забезпечення, бо «... урівноваженість характеру і повний спокій духу, що так необхідні суддям, можливі тільки тоді, коли він забезпечений» [30, 116].

Незалежність суддів гарантував також новий порядок розгляду справ, який суттєво відрізнявся від дореформеного таємного письмового провадження. Так, відповідно до ст. 88 Статуту кримінального судочинства мировий суддя розглядав справи усно і публічно. Сторони захисту і обвинувачення мали однакові права на допит свідків, а суддя міг на свій розсуд пропонувати свідкам, обвинувачу чи обвинуваченому запитання, які усували суперечності у справі. Стаття 119 Статуту передбачала, що суддя після вислуховування думки сторін, на підставі зібраних доказів вирішує питання про винуватість чи невинуватість підсудного, керуючись своїм внутрішнім переконанням, на підставі сукупності обставин, встановлених судовим розглядом.

Отже, в результаті судової реформи в царській Росії 1864 року проголошено незалежність судової влади, суди і суддів відокремлено від адміністративних органів. Проте втілення цих кроків на практиці відбувалося непослідовно, було обмежене багатьма чинниками адміністративно-контролю.

Для розроблення засад незалежності судді у кримінальному процесі України слід враховувати історичний досвід становлення та еволюції цього інституту у правовій доктрині і на практиці. Оскільки інститут незалежності судді у кримінальному процесі впливає на забезпечення гарантій правосуддя, необхідно брати до уваги історичний досвід цього впливу й використовувати його у вітчизняних правотворчості та на практиці.

Список використаних джерел:

1. Мельник С. М. Учені-юристи Київського національного університету імені Тараса Шевченка в галузі кримінального процесу: моногр. / С. М. Мельник. – К.: ВЦ «Київський нац. університет», 2000. – 107 с.
2. Тищик Б. Й. Суспільно-політичний лад і право України в складі Литовської держави та Речі Посполитої: посіб. / Б. Й. Тищик, О. А. Вівчаренко. – Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. університет, 1996. – 36 с.
3. Владимирский-Буданов М. Ф. Обзор истории русского права / М. Ф. Владимирский-Буданов. – Ростов-на-Дону: Изд-во «Феникс», 1995. – 640 с.
4. Сиза Н. П. Суди і кримінальне судочинство України в добу Гетьманщини / Н. П. Сиза. – К.: Українська Видавнича Спілка, 2000. – 119 с.
5. Кистяковский А. Права, по которым судится малороссийский народ / А. Кистяковский. – К.: Универс. типогр. И. Завадского, 1879. – 841 с.
6. Падох Я. Грунтовий процес / Я. Падох. – Львів: Вид-во Львівського нац. університету, 1997. – 198 с.
7. Пашук А. Й. Суд і судочинство на Лівобережній Україні в XVII–XVIII ст. (1648–1782) / А. Й. Пашук. – Львів: Вид-во Львівського ун-ту, 1967. – 179 с.
8. Падох Я. Грунтове судочинство на Лівобережній Україні в другій половині XVII–XVIII століть / Я. Падох. – Львів: Вид-во Львівського нац. університету, 1994. – 198 с.
9. Дядиченко В. А. Нариси суспільно-політичного устрою Лівобережної України кінця XVII – початку XVIII ст. / В. А. Дядиченко. – К.: Вид-во АН УРСР, 1959. – 532 с.
10. Слюсаренко А. Г. Історія української Конституції / А. Г. Слюсаренко. – К.: Право, 1997. – 464 с.
11. Розин Н. Н. Уголовное судопроизводство / Розин Н. Н. – Томск: Типогр. Томского университета, 1913. – 320 с.

12. Фойницкий И. Я. Курс уголовного судопроизводства / Фойницкий И. Я. – СПб.: Альфа, 1996. – Т. 1. – 552 с.
13. Викторский С. И. Русский уголовный процесс / Викторский С. И. – М.: Право, 1911. – 320 с.
14. Маляренко В. Т. Конституційні засади кримінального судочинства / В. Т. Маляренко. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – 318 с.
15. Гессен И. В. Судебная реформа / Гессен И. В. – СПб: Изд-во Уткина, 1905. – 267 с.
16. Ланге Г. Древнее русское уголовное производство XIV, XV, XVI и половины XVII веков / Ланге Г. – СПб, 1884. – 248 с.
17. Леонтьев А. Суд и его независимость / Леонтьев А. – СПб, 1905. – 24 с.
18. Кони А. Ф. Курс русского уголовного судопроизводства / Кони А. Ф. – СПб, 1878.
19. Познышев С. В. Элементарный учебник русского уголовного процесса / Познышев С. В. – М.: Леман, 1913. – 328 с.
20. Зен С. Конспект уголовного процесса / Зен С. – М.: Современность, 1914. – 147 с.
21. Виленский Б. В. Российское законодательство X–XX веков. – Т. 8. Судебная реформа / Виленский Б. В. – М.: Юридическая литература, 1991. – 496 с.
22. Закон «Преобразование местных крестьянских учреждений и судебной части в Империи» // Собрание узаконений и распоряжений правительства. – СПб, 1889. – 2-е полугодие. – С. 1367–1368.
23. Духовской М. В. Русский уголовный процесс / Духовской М. В. – М.: Право, 1910. – 448 с.
24. Виленский Б. В. Судебная реформа и контрреформа в России / Виленский Б. В. – Саратов: Изд. Саратовской юрид. академии, 1969. – 400 с.
25. Фельдштейн Г. С. Лекции по уголовному судопроизводству / Фельдштейн Г. С. – М., 1915. – 432 с.
26. Муравьев Н. В. Кандидаты на судебные должности. Вопросы судостроительства и судебной политики / Н. В. Муравьев. – М., 1866. – 179 с.
27. Васильковский Е. В. Учебник гражданского процесса / Васильковский Е. В. – М.: Изд-во братьев Башмаковых, 1917. – 429 с.
28. Кульчицкий В. С. Історія держави і права України / В. С. Кульчицкий, М. І. Настюк, Б. Й. Тищик. – Львів: Світ, 1996. – 296 с.
29. Зайцев Л. М. Независимость суда / Зайцев Л. М. – СПб: Типогр. Уткина, 1912. – 26 с.
30. Михайловский И. В. Основные принципы организации уголовного суда. Уголовно-политическое исследование / Михайловский И. В. – Томск: Тип. П. И. Макушина, 1905. – 336 с.

Володимир ГРИНЮК

СТАНОВЛЕННЯ ТА ЕВОЛЮЦІЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ СУДДІ У ПРАВОВІЙ ДОКТРИНІ І ПРАКТИЦІ

Резюме

Досліджено актуальну для теорії і практики проблему незалежності судді на різних історичних етапах становлення цього інституту. Розглянуто його роль у забезпеченні гарантій відправлення правосуддя.

Владимир ГРИНЮК

СТАНОВЛЕНИЕ И ЭВОЛЮЦИЯ НЕЗАВИСИМОСТИ СУДЬИ В ПРАВОВОЙ ДОКТРИНЕ И ПРАКТИКЕ

Резюме

Исследована актуальная для теории и практики проблема независимости судьи на разных исторических этапах становления этого института. Рассмотрена его роль в обеспечении гарантий отправления правосудия.

Vladimir GRINYUK

DEVELOPMENT AND EVOLUTION OF JUDGES INDEPENDENCE IN LEGAL DOCTRINE AND IN PRACTICE

Summary

IssleduTsyas (investigated/research/analyze) actual for theory and practical persons problem to independence to judges on different history stage of the formation of this institute. Shown his role in departure warranty provision of the justice.